

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

~~VERTROUWELIJK~~

Stg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No. 2 1965

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 2-1965

162

(Tijdvak 1-2-1965 t/m 28-2-1965)

I N H O U D

Blz.

I.	<u>Communisme Internationaal</u>	
	Roemenië "herlevend nationalisme"	1
	De-russificatie	2
	Nationaliteitenpolitiek	5
	Verzet tegen de Comecon	7
II.	<u>Activiteiten van de CPN</u>	
	Optimisme van de CPN inzake eenheidspolitiek	10
	Kritische houding t.o.v. PSP	11
	Tro-Chinese oppositie	13
	Bedrijfsleven	14
	Het symposium: "De uitdaging van het Marxisme"	16
	Herdenking februari-staking	17
	Bezoek van Sowjet-Russische delegatie	18
III.	<u>Activiteiten van de communistische mantelorganisaties</u>	
	Wereldvredecongres zomer 1965	20
	De Nederlandse Vredesraad	21
	Vorbereiding 9e Wereldjeugdfestival	23
IV.	<u>Andere groeperingen</u>	
	Trotskistische deelname aan anti-MLF-demonstratie	25
	PSP-perikelen	26
	<u>Overzicht buitenlandse reizen</u>	29
	<u>Stakingsoverzicht februari 1965</u>	31
	<u>Agenda</u>	37

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

Roemenië: "herlevend nationalisme"

In Roemenië voltrekt zich een stille revolutie. Het is een revolutie zonder drama of tragiek, anders dan de "Poolse Oktober" of de Hongaarse Novemberopstand van 1956. Ze wordt in koele berekening uitgevoerd door de communistische machthebbers zelf, die het evenwel zorgvuldig vermijden - anders ook weer dan destijds de Joegoslaven (1949) en de Albanëzen (1961) - Moskou in één keer voldoende aanleiding te geven tot het stellen van een ultimatum.

In de geschiedenis van het satellietenblok vormt de Roemeense revolutie een volstrekt uniek verschijnsel. In hoofdzaak een anti-Russische revolte, gericht op de veiligstelling van het nationale belang, vertoont zij in haar uitwerking binnenslands onmiskenbaar conservatieve trekken. Bij alle spectaculaire veranderingen die zich op verschillende terreinen voltrekken, houdt de partij het openbare leven nog even vast in haar tentakels als in Stalins tijd. De communistische machthebbers, aan wie de destalinisatie volledig is voorbijgegaan, trachten zich nog steeds - zij het met afnemend succes - te verzetten tegen elk streven naar liberalisatie, zoals dat zich in nagenoeg het gehele Sowjet-blok steeds sterker manifesteert. Zij verstaan het ook nog steeds slecht, meer ongedwongen relaties te scheppen tussen de partij en de verschillende sectoren van de maatschappij.

Gheorghiu - Dej's "eigen weg naar het socialisme" loopt derhalve parallel noch aan die van de Joegoslaven, noch aan die van de Polen of Hongaren. Met zijn streven naar autonomie en onafhankelijkheid beoogt hij duidelijk nationalistische doeleinden. Maar intussen blijft hij in vele opzichten een starre, orthodoxe communist. Gezien dit "nationaal dogmatisme" betekent de Roemeense revolte dan ook geen nieuwe stroomversnelling in de ontwikkelingen binnen het satellietenblok, maar veeleer een draaikolk die zich op zichzelf concentreert en zichzelf genoeg is - maar onvermijdelijk wel de stroomloop beïnvloedt.

Zelfs voor Togliatti, die een open oog had voor vele nieuwe ontwikkelingen in de communistische beweging, was dit een "onbegrijpelijk" verschijnsel, een verschijnsel dat hem "zorgen baarde", getuige zijn memorandum van Jalta.

"Weliswaar - zo schreef hij- geldt het nationale gevoel als een constante factor in de socialistische en arbeidersbeweging (n.l. het socialistisch patriotisme als een bijzondere vorm van het proletarisch internationalisme) zelfs gedurende een lange periode na de machts-overname. Maar nu worden wij geconfronteerd met een herlevend nationalisme (voor de communist slechts denkbaar als ideologie van een kapitalistische staat). Misschien echter - zo twijfelde hij min of meer huichelachtig - kan dus zelfs in het socialistische kamp de uiterlijke en geforceerde eenvormigheid geen stand houden en hebben wij ons te realiseren, dat de eenheid uiteindelijk slechts gevestigd kan worden in de verscheidenheid en de autonomie van de verschillende landen."

Daarmede had hij de Roemeense kwestie evenwel niet verklaard.

De-russificatie van een satelliet

Welke bijzondere positie Roemenië in het satellietblok innam bleek in februari 1964, toen het Centraal Comité van de CPSU (zij het met gemengde gevoelens) Ghoerghiu-Dej's aanbod tot interventie bij de Chinezen aanvaardde en in verband daarmee zelfs een nieuw offensief in de polemiek met Peking afbrak. Dat Dej met zijn bemiddelingsvoorstel gehoor vond was des te merkwaardiger, waar het voor de hand lag, dat de Roemeen daarmee niet in de laatste plaats beoogde zijn eigen positie tegenover Moskou verder te versterken, zoals hij tot dan toe het gehele conflict tussen de CPSU en de CP-China handig voor zichzelf had weten uit te buiten. De uitslag van de onderneming lag dan ook geheel in de lijn der verwachtingen. Hoewel ze op een volledige mislukking uitliep voorzover het de zaak van Moskou betrof, bleek Boekarest allerminst gefrustreerd. Integendeel, het officiële verslag over de missie naar Peking en de in verband daarmee gevoerde besprekingen met de Koreaanse CP en de CPSU nam de vorm aan van een manifest (22 april 1964), waarin de Roemenen de algemene formuleringen over de soevereiniteit van de socialistische landen en de autonomie van de CP-en zeer precies op zichzelf van toepassing verklaarden. ^{x)}

In dit manifest, in het Westen terecht als een onafhankelijkheidsverklaring getypeerd, werd onder verwijzing naar de grond-

^{x)}"Verklaring over de positie van de Roemeense Arbeiders Partij met betrekking tot de problemen van de communistische en arbeidersbeweging"

principes met betrekking tot de relaties tussen de socialistische landen, elke inmenging, van welke zijde ook, in de politieke, economische en culturele aangelegenheden van een "socialistische en derhalve waarachtig soevereine staat" ontoelaatbaar genoemd. Bovendien werden de Sowjet-Russische opvattingen met betrekking tot de blok-solidariteit verworpen aangezien het immers tot de onvervreembare rechten van elke soevereine staat behoorde de doelstellingen van haar eigen buitenlandse politiek te bepalen. Wat het conflict Moskou-Peking betrof, tenslotte, werd een geargumenteed oordeel gegeven dat bepaald niet onverdeeld ten gunste van de CPSU uitviel. Impliciet werd daarbij te verstaan gegeven, dat Roemenië - ongehoord voor een Sowjet-satelliet - niet zou wensen deel te nemen aan een door Moskou eenzijdig uitgeschreven internationale conferentie.

De Roemeense "onafhankelijkheidsverklaring" kwam in april 1964 voor velen niet meer als een verrassing. Ze was geduldig en uiterst behoedzaam voorbereid in een jarenlange campagne tegen Moskou. De strijd om het economisch zelfbeschikkingsrecht was in deze campagne slechts een fase geweest, waarin een belangrijke en misschien wel doorslaggevende beslissing viel. De eigenlijke doelstellingen - door Moskou ongetwijfeld te laat onderkend - waren echter meer algemeen: ze betroffen de de-russificatie van de satelliet Roemenië, de volledige uitschakeling van de Russische invloed.

De eerste aanzet van deze campagne kan wellicht gedateerd worden in de tijd van de spectaculaire zuiveringen (1948-1952) waaraan onder anderen de beruchte Ana Pauker (Minister van Buitenlandse Zaken) met haar intimi Vasile Luca (Minister van Financiën) en Teohari Georgescu (Minister van Binnenlandse Zaken) ten offer vielen. Pauker was van Joodse afkomst, hetgeen in het Sowjet-blok ook in die dagen juist weinig waardering ontmoette, terwijl Luca tot de Hongaarse minderheidsgroep in Roemenië behoorde en geboortig was uit de in 1950 zo genoemde "Hongaarse autonome provincie" binnen de Roemeense Volksrepubliek. Hadden beiden dus hun afkomst al tegen, als een ernstiger bezwaar gold nog, dat zij als oorlogsemigré's in Moskou hadden verbleven en zich na hun terugkeer in 1944 in opdracht van de CPSU van de leiding van de Roemeense CP hadden meester gemaakt, hetgeen "Roemenen" als Gheorghiu-Dej, met jarenlange kerkerstraffen achter zich, niet hadden kunnen verkroppen.

Toen Dej in 1961 aan het Centraal Comité van zijn partij verslag

uitbracht over het door hem bijgewoonde 22e CPSU-congres - hij had het notabene bestaan Chroestsjow uit te dagen door een krans te leggen aan de voeten van Stalin vlak voordeze uit zijn mausoleum verwijderd werd - gaf hij nog eens een uitvoerige evaluatie van de zuivering van deze stalinistische "Russen" Pauker en Luca, bewegend, dat Roemenië daarmee ten volle aan de eis tot destalinisatie had voldaan (in 1952, dus vóór Stalins dood!) Dat hij onder destalinisatie geen liberalisatie verstond maar inderdaad de-russificatie, bleek uit de wijze waarop hij in de volgende jaren het destalinisatieproces afrondde. Na Stalins standbeelden te hebben laten neerhalen en de naar hem genoemde straten en instituten een Roemeense naam te hebben laten geven, liet hij geleidelijkaan ook alle andere Russische namen van de gevels verwijderen. Tegelijkertijd werd een aanvang gemaakt met de vervanging van de in Moskou geschoolde partij-kaders door kwekelingen van de Roemeense partij-scholen.

In 1962 werd de nationale trots niet weinig versterkt toen Dejerin slaagde ook de Sowjet-Russische geschiedschrijving met betrekking tot de bevrijding van Roemenië door het Rode Leger in het voordeel van de Roemenen te wijzigen.

Toen de Sowjet-historicus Oesjakow in een nieuw boek over "De buitenlandse politiek van Hitler-Duitsland" verzuimd bleek te hebben de rol van de Roemeense communisten in de coup van 1944 te prijzen, reageerde Gheorghiu-Dej daarop met in de Nationale Assemblee te verklaren:

"Toen het zegevierende Sowjetleger naderde en het volk de strijd tegen de fascistena met des te meer kracht voortzette, raakten de heersende klassen in paniek en begon het staatsapparaat van de fascistische dictatuur ineens te storten. Toen was het de Roemeense Communistische Partij die alle anti-fascistische en patriottische elementen rond zich verzamelde en een coalitie vormde van alle politieke groeperingen die eisten, dat Roemenië zich uit de fascistische oorlog zou terugtrekken...".

Oesjakows fout werd daarop ten gerieve van de Roemenen haastig goedge maakt in een publicatie van de hand van een meer "officiële" historicus, Karpesjenko, waarbij nog vermeld mag worden, dat de Roemenen mede daarom zo gebrand waren op deze correctie, omdat ook de "Russen" Pauker en Luca destijds de rol van het Rode Leger sterk hadden overbelicht en hadden verkondigd, dat de armzalige bemoeiingen van het communistische thuisfront even goed achterwege hadden kunnen blijven.

In het najaar van 1963 werd de Sowjet-Russische invloed nog weer

verder teruggedrongen toen het Instituut voor Russische Taal- en Letterkunde als zelfstandige stichting werd opgeheven en toegevoegd aan de Slavische faculteit van het instituut voor vreemde talen van de universiteit van Boekarest, terwijl tegelijkertijd het Russisch als verplicht leervak volledig werd afgeschaft.

Kort daarop werd ook de Roemeense editie van het Sowjetperiodiek "Nieuwe Tijden" vervangen door een zuiver Roemeens tijdschrift "Lumea" (De Wereld).

Riskanter nog dan deze sluipende de-russificatie binnenslands was uiteraard het Roemeense streven naar onafhankelijkheid van Moskou terzake van de buitenlandse politiek, tot uitdrukking komende onder meer in de normalisering van de diplomatieke betrekkingen met Albanië (maart 1963) en een bijzondere verstandhouding met Joegoslavië (in november 1963 bekrachtigd met een overeenkomst met betrekking tot een ambitieus Donau-project) en voorts terzake van het conflict Moskou-Peking.

Toen de Roemenen uiteindelijk in april 1964 hun "onafhankelijkheidsverklaring" publiceerden, waren deze ontwikkelingen echter, begunstigd door de omstandigheden, zo ver voortgeschreden, dat Moskou nauwelijks meer kon ingrijpen.

Van nationaliteitenstaat tot nationale staat

Parallel aan het de-russificatie proces liep een campagne gericht op de assimilatie van nationale minderheden, waarvan met name de Hongaarse minderheid in Transylvanië (ca 10% van de totale bevolking) het slachtoffer werd.

De directe aanleiding tot deze campagne vormde de Hongaarse opstand, die onmiddellijk oversloeg naar de Hongaarse bevolkingsgroep in Roemenië en ook daar door de Sowjet-Russische troepen moest worden neergeslagen. Van de duizenden Hongaren die werden gearresteerd kwamen er enkele honderden voor het vuurpeleton en tot in 1964 toe, toen door Gheorghui-Dej 8000 politieke gevangenen in vrijheid werden gesteld, was er voor de Hongaren geen genade.

Twee jaar na de opstand ontvingen de Roemeense machthebbers hun beloning voor de loyaliteit, waarmee zij Moskou's actie hadden gesteund: het Sowjet-bezettingsleger werd van het Roemeense territorium teruggetrokken. Tegelijkertijd echter werd de Roemeense nationaliteitenpolitiek drastisch herzien. In 1959 hekelde de rector magnificus van de Hongaarse universiteit van Cluj (Transylvanië) het nationalistische

isolement van de Hongaarse minderheid, waartoe hij ook zelf behoorde, als de uiteindelijke oorzaak van de "bourgeois-chauvinistische" excessen van 1956 en richtte zich tot de Minister van Onderwijs met het verzoek te willen overwegen in hoeverre het nog wel wenselijk was, dat zijn universiteit bleef bestaan naast de Roemeense in dezelfde stad. Zijn ongetwijfeld van hogerhand geïnspireerd initiatief kreeg de steun van de Hongaarse studenten en professoren, die het kort daarop "unaniem toejuichten", dat de Hongaarse en Roemeense universiteiten werden gefuseerd.

Tegen eind 1960 voerde de Roemeense regering een territoriale reorganisatie door, naar het heette om economische redenen, waardoor de "Hongaarse autonome provincie" zodanig werd uitgebreid, dat tegenover het Hongaarse volksdeel een aanzienlijk hoger percentage Roemenen kwam te staan. Enkele Hongaarse bevolkingsgroepen werden bovendien met verschillende motieven opgebroken en over het gehele land verspreid.

In 1962 bereikte de assimilatie-campagne een hoogtepunt. De zeshonderd jaar oude Hongaarse universiteit te Aiud werd met een doorzichtig voorwendsel gesloten en haar bibliotheek in beslag genomen. Daarna werd ook de enige nog overgebleven Hongaarse instelling voor hoger onderwijs, het Instituut voor Medische Wetenschappen en Pharmacie te Tirgu Mures, geliquideerd. Tegelijkertijd werden de Hongaarse en Roemeense schrijvers-associaties en andere culturele instellingen gefuseerd. Tegen eind 1962 beschikte de Hongaarse minderheid over geen enkele bijzondere school meer en was het Hongaars als officiële taal volledig door het Roemeens verdrongen. In 1962 ook werden alle belangrijke bestuursfuncties en industriële sleutelposities in de "Hongaarse autonome provincie" door Roemenen bezet.

De assimilatiepolitiek strekte zich uiteraard ook uit over de andere nationale minderheden zoals de Duitsers, Bulgaren en "Zigeuners", zij het in minder spectaculaire vormen. Slechts de oplossing van het Joodse probleem verdient nog vermelding. Van deze groep werden er sinds 1958 tallozen het land uit geholpen met duurbetaalde uitreisvisa voor de Verenigde Staten maar vooral voor Israël, dit laatste, in verband met protesten uit de Arabische wereld, bij voorkeur via een derde land.

Aldus bleef weinig over van een aantal paragrafen van de Roemeense Constitutie uit 1952 met betrekking tot het nationaliteitsvraagstuk, waarin de verschillende minderheden gelijke rechten werden gegarandeerd, om van het fraaie leninistische principe "zelfbeschikking

tot en met afscheiding" maar niet te spreken.

Verzet tegen de Comecon

Het grote spektakelstuk van de Roemeense politiek - en ongetwijfeld moet dit gezien worden ook in verband met de de-russificatie campagne - is wel het verzet tegen Moskou's plannen tot herziening van de Comecon, met name op het stuk van de integratie van de verschillende blok-economieën ten dienste van het Sowjet-belang.

De strijd tussen Moskou en Boekarest over deze aangelegenheid bereikte na enkele jaren van schermutselingen een hoogtepunt, toen Chroestsjow in de zomer van 1962 in het blad "Kommunist" de kwestie van de "socialistische arbeidsverdeling" tussen de satellietlanden in alle scherpste aan de orde had gesteld en daarbij een verkapte dreiging aan het adres van de Roemenen had gericht voor het geval zij meenden zijn plannen met hun "autarkiestreven" te kunnen blijven dwarsbomen.

De Roemenen, die zich in de geïntegreerde blok-economie de rol van grondstoffenproducenten zagen toegewezen en hun ambitieus industrialisatieprogramma voor geen prijs wensten te besnoeien, kwamen onmiddellijk heftig in verzet.

Eind 1962 verklaarde Gheorghiu-Dej dat het lopende zes-jarenplan onverkort zou worden uitgevoerd. En op een vergadering van het Executieve Comité van de Comecon verklaarde de bikkelharde Roemeense chef-planner, Barladeanu, dat zijn land bereid was de samenwerking in Comeconverband voort te zetten, zelfs op multilaterale basis, maar zich terwille van de regionale integratie geen enkele wijziging van haar industrialisatieprogramma zou laten opdringen. Socialistische arbeidsverdeling, zo betoogde hij, was voor Roemenië slechts aanvaardbaar, wanneer de economische ontwikkeling van het land daardoor zodanig bevorderd zou worden, dat de achterstand ten opzichte van de hoger geïndustrialiseerde Comecon-landen kon worden ingelopen. Gheorghiu-Dej sloot zich hierbij een maand later aan toen hij op een zitting van het Centraal Comité van zijn partij verklaarde, dat Roemenië de principes van de internationale arbeidsverdeling slechts aanvaardde in de geest van de in de verklaring van Moskou (1960) neergelegde stellingen aangaande onafhankelijkheid en nationale souvereiniteit, volledige gelijkberechtiging, wederzijdse bijstand en gemeenschappelijke vooruitgang.

Om alle eventualiteiten het hoofd te kunnen bieden sloten de

Roemeense rebellen in de loop van 1962 en 1963 een reeks accoorden af met niet-Comecon-landen (India, Engeland, Frankrijk, Italië en China) waardoor de handelspositie aanzienlijk versterkt werd. Ook het conflict Moskou-Peking kwam de Roemen intussen goed te stade in zoverre het voor Moskou daardoor weinig aantrekkelijk was een nevenconflict op de spits te drijven en Peking anderzijds van onverhulde sympathie voor het Roemeense autarkiestreven blijk gaf.

De beslissende strijd werd tussen Moskou en Boekarest uitgevochten op de Comecon-topconferentie welke in juli 1963 te Moskou werd gehouden, nadat een persoonlijke interventie van Chroestsjow bij de Roemenen zonder uitwerking was gebleken en ook een Sowjetdelegatie onder leiding van Podgorny te Boekarest niets meer had weten te bereiken. De conferentie viel op een voor Moskou wel bijzonder ongelukkig tijdstip, vlak nadat het bilaterale overleg met de Chinezen op een volledige mislukking was uitgelopen. In die situatie kwam het niet als een verrassing, dat de uitslag volledig ten gunste van de Roemenen uitviel: de integratie-plannen werden teruggenomen en aan Roemenië's industriële opbouw zouden geen belemmeringen meer in de weg worden gelegd.

In de Roemeense onafhankelijkheidsverklaring van 26 april 1964 werd ook in dit verband nog eens klare taal gesproken:

"Met betrekking tot de economische samenwerking tussen de socialistische landen zijn ons recentelijk voorstellen voorgesteld aangaande de opstelling van een gemeenschappelijk plan en de oprichting van een supra-nationaal planningorgaan... Verwezenlijking van deze voorstellen zou echter hoogst ernstige economische en politieke consequenties hebben. De planning van de nationale economie behoort tot de fundamentele en onvervreemdbare rechten van de soevereine socialistische staat. Het is ook haar voornaamste middel ter bereiking van de door haar gestelde politieke en sociaal-economische doeleinden. Wanneer zij dit middel uit handen zou geven zou haar soevereiniteit elke wezenlijke inhoud verliezen..."

Dat het Roemenië op dit stuk ernst was, bleek nog eens in de zomer van 1964, toen professor Waljew, verbonden aan de universiteit van Moskou, in het universiteitsorgaan het denkbeeld lanceerde om delen van de Sowjet-Unie, Roemenië en Bulgarije te doen verenigen tot één economisch geheel, een "Beneden-Donau-complex".

In een buitengewoon felle reactie noemde het Roemeense economische weekblad Viata Economica (13 juni) dit voorstel een poging om Roemenië's territoriale integriteit te schenden en zijn eenheid als natie en als staat te vernietigen.

"Roemenië zal niet deelnemen aan enige vorm van supra-nationale samenwerking of socialistische integratie - aldus het blad - omdat deze vormen strijdig zijn met het marxisme-leninisme, zijn natuurlijke belangen, de algemene belangen van het internationale socialistische stelsel en het prestige van het socialisme in de wereld. Met de tenuitvoerlegging van dit plan (van professor Waljew) zou Roemenië als staat en het Roemeense volk als natie met eenvoudige administratieve middelen worden geliquideerd onder het mon van pseudo-marxisme-leninisme...."

Terwijl Moskou als antwoord hierop bekende geenszins zulke bedoelingen te hebben, stelde Boekarest daartegenover de kwestie Groot-Roemenië aan de orde. In een op 24 oktober 1964 gepubliceerd boek, getiteld "Notities over Roemenië," werd aan de hand van een viertal manuscripten van Marx - door professor Otetea gecopieerd in het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis te Amsterdam - betoogd, dat de Russische heerschappij over Bessarabië in de jaren 1814-1917 een twijfelachtige rechtsgrond had. De implicatie was uiteraard, dat de Roemeense aanspraken op dit gebied met een belangrijke Roemeense bevolkingsgroep, dat van 1917 tot 1940 tot het Roemeense territorium behoorde en daarna opnieuw bij de Sowjet-Unie werd ingelijfd, nog steeds van kracht waren.

Roemenië's "eigen weg"

De de-russificatie campagne, de strijd voor de economische onafhankelijkheid, zij het (nog) in Comeconverband, en de campagne tot assimilatie van de nationale minderheden zijn drie aspecten van de Roemeense politiek, die op de een of andere wijze met elkaar verband houden. Het zijn aspecten van een en dezelfde politiek die consequent wordt doorgedreven en die gericht is op de Roemenisering van de Sowjet-satelliet (of moet men al zeggen voormalige Sowjet-satelliet?) Roemenië.

Het land heeft zich daarmee een unieke plaats veroverd in het socialistische kamp. De communistische machthebbers hebben er zich ook bij het volk - als kampioenen van de nationale zaak - een grote mate van sympathie mee gewonnen.

H O O F D S T U K I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND

Optimisme van de CPN inzake de eenheidspolitiek

Op de jongste partijbestuurszitting der CPN (6-7 februari j.l.) heeft politiek-secretaris Henk Hoekstra een uitgebreide inleiding gehouden over de werkzaamheden van de partij sinds het 21ste congres (maart 1964). Opvallend was de optimistische toon van zijn betoog. Verwijzend naar de activiteiten van de CPN rond de anti-MLF-demonstratie van 9 januari j.l., constateerde hij "een groeiende samenwerking tussen communisten, socialisten en progressieve gelovigen". Deze demonstratie, aldus Hoekstra in "De Waarheid" van 11 februari, steunde op een beweging die de grootste en breedste was in de gehele na-oorlogse periode. In het bijzonder achtte de CPN-secretaris een "doorbraak" tot stand gekomen onder de jongeren. Hierbij signaleerde hij niet alleen de deelname aan de anti-MLF-demonstratie van "vrijwel alle belangrijke Amsterdamse jeugd- en studentenorganisaties", maar ook het optreden van "een sterke stroming" onder de jeugd ten gunste van de democratische rechten van de CPN, o.m. op het gebied van zendtijd voor radio en televisie. De ervaringen in de strijd tegen de MLF en voor hogere lonen en de groeiende belangstelling voor onze partijpolitiek welke blijkt op vergaderingen en uit aanvragen voor lezingen, maken duidelijk - zo stelde Hoekstra - dat we met de congresbesluiten aangaande de "nieuwe oriëntering" van de partij op de goede weg zijn. De CPN-secretaris benadrukte dat de "vastbesloten en consequente uitvoering" van deze besluiten - in het bijzonder die betreffende de autonomie van de partij - een verandering teweeg gebracht heeft in het beeld dat de Nederlandse bevolking zich gevormd heeft van de CPN. Kennelijk doelde Hoekstra met deze opmerking op de zijns inziens geslaagde pogingen van de CPN om zich door middel van kritiek op de Sowjet-Unie te ontdoen van het odium een "filiaal van Moskou" te zijn. In deze zin liet ook organisatie-secretaris Joop Geerligts zich uit in "De Waarheid" van 6 februari. Hij betoogde dat "arbeiders, studenten, intellectuelen, boeren en anderen" zich er thans niet langer van laten weerhouden "normale contacten" met communisten op te nemen. Allerwegen is het anti-communisme op de terugtocht gedwongen, aldus Geerligts. Deze ontwikkeling geeft de CPN "alle redenen tot een versterkt zelfbewustzijn", zo meende Hoekstra in zijn rede op de partijbestuurszitting.

Met klem verwierp hij dan ook "het fabeltje" dat de CPN - vergeleken met de Franse en Italiaanse CP - een kleine partij zou zijn. Zulke vergelijkingen zijn volkomen onjuist en worden door ons verworpen, verklaarde de CPN-secretaris. Men moet bij de beoordeling van een partij uitgaan van hetgeen zij doet op de meest essentiële punten die van belang zijn voor de massa. En dan is gebleken dat de CPN in staat is vooraan te gaan in de massabeweging op het centrale punt van de strijd tegen de Westduitse atoombewapening. Hoewel er dus - volgens Hoekstra - geen enkele reden bestaat om iets af te doen aan de (glans!)rol die de CPN speelt in het politieke leven van ons land, verhulde de CPN-secretaris zijn partijgenoten niet de noodzakelijkheid om de CPN te versterken met nieuwe leden, vooral onder de industrie-arbeiders.

Bovenstaande uitspraken van Hoekstra brengen het volkomen van werkelijkheidszin gespeende perspectief in herinnering dat Paul de Groot begin 1964 de partijleden voorspiegelde toen hij verklaarde dat de CPN - het "gunstige getij" benuttend - met enige inspanning "tien-duizenden nieuwe leden" zou kunnen werven en binnen afzienbare tijd tot een "middelgrote partij" zou zijn uitgegroeid!

Het is natuurlijk onnodig vast te stellen dat dit vooruitzicht een illusie was die wel voornamelijk zal hebben moeten dienen om in eigen gelederen de moed er in te houden. Dat de CPN-leiding thans opnieuw hooggestemde verwachtingen koestert en deze baseert op het slechts zeer betrekkelijke succes van de anti-MLF-demonstratie die noch het karakter droeg van een massabetoging, noch van een manifestatie ten gunste van de CPN-politiek, doet vermoeden dat men er op dit ogenblik in communistische kringen vanuit gaat dat zelfs een dode mus al lente maakt.

Kritische houding t.o.v. PSP

Opmerkelijk is in dit verband hoe verschillend "De Waarheid" na de anti-MLF-demonstratie de PvdA en de PSP waardeert. Hoewel de CPN in PvdA-kringen geen voet aan de grond krijgt, blijft zij niettemin onverdroten haar "samenwerking" met de sociaal-democraten als een groeiend succes voorstellen. De PSP, die als enige van de "burgerlijke" partijen de anti-MLF-demonstratie steunde, werd daarentegen gedurende de afgelopen maand in "De Waarheid" zeer kritisch beoordeeld. Zo publiceerde het CPN-dagblad op 12 februari een in duidelijk afwijzende termen gesteld artikel, getiteld "De crisis in de PSP". De scribent

citeerde nog eens de uitspraak van Paul de Groot, dat op basis van de ideologie van het revisionisme geen progressieve partij kan worden opgebouwd. Verder werd gesteld dat er onder de bevolking geen behoefte bestaat "aan een partij die anti-communisme" bedrijft. Een merkwaardige bewering, in aanmerking genomen dat partij-secretaris Henk Hoekstra vorig jaar tijdens het 21ste congres verklaarde dat de PSP haar "propaganda voor een beter soort anti-communisme" had laten varen! Het artikel eindigde met de verzekering dat in "een zeer ontwikkeld kapitalistisch land als Nederland" de arbeiders een Communistische Partij nodig hebben om hun belangen te behartigen.

PSP-bestuurder Bruggeman reageerde op dit artikel in een brief die "De Waarheid" op 23 februari publiceerde, samen met een antwoord van hoofdredacteur Joop Wolff. In zijn brief betoogde Bruggeman zich nooit schuldig gemaakt te hebben aan anti-communisme en juist een voorstander te zijn van samenwerking met de CPN. Wolff, die nog op 11 juli 1964 in "De Waarheid" beweerde "van harte" samenwerking te wensen met de PSP, liet in zijn korte antwoord geen twijfel bestaan over het huidige standpunt van de CPN. Hij stelde dat het optreden van "PSP-leiders als de heer Bruggeman" juist gericht was tegen eenheid en eerlijke samenwerking. Fel hekelde Wolff het bezoek dat Bruggeman en ds. Strijd in 1962 (!) - op uitnodiging van de Russische Ambassade - aan Moskou brachten.

De hoofdredacteur van "De Waarheid" legde er hierbij de nadruk op dat dit bezoek plaats vond tijdens het bewind van Chroestsjow! Dit feit, aldus Wolff, sterkt ons in de mening dat Chroestsjow tijdens zijn minister-presidentschap aansluiting zocht bij personen en groepen in het buitenland, die zich ten doel stelden in hun eigen land de communistische partij afbreuk te doen. Deze felle aanval op de voormalige Russische partijleider - nauwelijks verhuld in de forse kritiek op de PSP - maakt andermaal duidelijk dat CPN-leiding nog niet van zins is de kwestie-Chroestsjow als afgedaan te beschouwen.

Ongetwijfeld heeft de huidige verguizing van de PSP als partij ("met oprechte pacifisten willen wij wèl samenwerken", luidt het CPN-standpunt) een diepere oorzaak dan louter opgespaarde rancune uit het Chroestsjow-tijdperk. De geschillen die tijdens de voorbereiding van de anti-MLF-demonstratie zijn gerezen tussen de NVR en het "Comité 1961" zijn zeker ook van invloed geweest. Een derde motiefligt waarschijnlijk in het inzicht van de CPN-leiding dat de PSP met haar gebrekkige organisatie en haar geringe invloed in pers en vakbeweging hoe langer

hoe meer het "contact met de massa" gaat verliezen. De CPN richt zich nu al op de verkiezingen in 1966, waarbij zij zeker zal trachten het vertrouwen te verwerven van de huidige PSP-aanhang. In "De Waarheid" van 12 februari werd de winst van de PSP bij de vorige verkiezingen gekwalificeerd als "het loon van de angst, die op dat ogenblik eerlijke en goedwillende mensen van de CPN afhield".

De thans door de CPN gesignaleerde kentering in het anti-communisme, zal bij deze partij mogelijk de verwachting wekken, dat zij het volgend jaar "zonder angst" aan de verkiezingen kan deelnemen daar het "rechtvaardig verkiezingsloon" haar dan niet langer zal ontgaan.

Pro-Chinese oppositie

De twee pro-Chinese communistische groepjes, die oppositie tegen de CPN-leiding voeren - te Amsterdam o.l.v. C. Bischoff en in Rotterdam o.l.v. N.G.J. Schrevel - zetten hun activiteit nog steeds langs gescheiden banen voort. Aan Chinese zijde zal men vermoedelijk wel samenbundeling tot één "marxistisch-leninistische groepering" beogen, waarbij dan één maandblad de thans verschijnende "Rode Vlag" en "Spartacus" zou moeten vervangen. Ook de centrale figuur van de pro-Chinese communistische oppositie in West-Europa, de Belg Jacques Grippa, is geporteerd voor samengaan van de beide Nederlandse groepjes. Schrevel staat hem het naast, met Bischoff heeft Grippa blijkens zijn eigen wijze van optreden niet veel op. Zoals de zaken momenteel staan, schijnt Bischoff weinig voor samenwerking te voelen, tenzij onder zijn leiding en op door hem te stellen voorwaarden.

Nadat de CPN op 5 januari Bischoff had geroyeerd, is de partij ook de Schrevelgroep aan gaan pakken. Een Rotterdamse CPN-afdeling sprak het royement uit van een echtpaar, dat tot de actiefste medewerkers van Schrevel behoort. "De Waarheid" van 4 februari meldde hierover dat "zij handelden in strijd met de statuten en organisatorische beginselen van de partij en optraden als uitgevers van een tegen de CPN en de besluiten van haar 21ste Congres gericht blaadje". "De Waarheid" laat - evenals bij de publicatie omtrent het royement van Bischoff - na, hen representanten van een pro-Chinese beweging in de CPN te noemen.

De CPN-leiding is van plan ook de voornaamste figuren van de Amsterdamse en Rotterdamse oppositie door de afdelingen waartoe zij behoren, te doen royeren. Ze hoopt dan de overige opposanten in het rechte spoor te kunnen terugbrengen. Tegen Schrevel heeft de CPN in

de betreffende partij-afdeling blijkbaar nog geen meerderheid in het veld kunnen brengen.

Daar zowel Bischoot als Schrevel mede het oog op Brussel gericht houden, waar Grippa's pro-Chinese CP in december 1964 haar eerste verjaardag vierde, worde hier vermeld hetgeen onze Belgische zusterdienst bij die gelegenheid aantekende:

Er viel in 1964 een duidelijke discrepantie te constateren tussen de vloedgolf van kostbare pro-Chinese propaganda en de zeer povere resultaten die Grippa's partij behaalde. Met de nogal vage pro-Chinese ideologie en de voornamelijk door haat tegen de Belgische CP ingegeven politieke lijn kon geen soliede politieke partij worden geformeerd. Grippa schijnt dan ook thans iets aan organisatie te gaan doen.

Wat Nederland aangaat ziet het er evenmin naar uit dat de pro-Chinese oppositie, zoals deze zich thans voordoet, een diepe bres in de CPN-getrouwe gelederen zal slaan.

Zo snijdt b.v. de hele inhoud van de laatstverschenen "Rode Vlag", van februari 1965, zo weinig hout, dat hiervan voor de CPN nauwelijks enig reëel gevaar voor concurrentie te duchten is.

Bedrijfsleven

Ook in februari was het nog geen pais en vree in de loonsfeer. Het voorlopig accoord voor de grootmetaal, dat op 20 januari werd afgesloten, gaf bij de uitvoering op tal van bedrijven aanleiding tot moeilijkheden. Wat de ontwerp-cao voor de havenarbeiders betreft, deze was wel in Rotterdam, maar in Amsterdam door de leden der erkende konden niet geaccepteerd. Voorts wilde het niet vlotten met de onderhandelingen over de cao-bouwvak, die op 1 maart van kracht moest worden en liepen de besprekingen vast over de cao-textiel, o.m. op het punt van gelijk loon voor mannen en vrouwen. Al met al een situatie, waarin ook de communisten een verhoogde activiteit aan de dag plegen te leggen.

Wat de metaalnijverheid aangaat, de stakingen die zich daar hebben voorgedaan, braken ditmaal niet in Amsterdam, maar vooral bij Zuidhollandse bedrijven uit. Natuurlijk was dit dagelijkse kost voor de voorpagina van "De Waarheid" en werden van communistische zijde als gebruikelijk pamfletten verspreid; van enige leiding van CPN-ers was echter geen sprake.

Wel heeft zich bij de bedrijfsgewijze onderhandelingen, die

nodig bleken, een verschijnsel voorgedaan, dat geheel in het straatje van de CPN past. Deze partij pleegt er op te hameren dat de ondernemingsraden de bevoegdheid moeten krijgen loononderhandelingen te voeren. Aldus tot stand gekomen accoorden zouden vervolgens door plaatselijke vakbondsfunctionarissen moeten worden goedgekeurd (dus met terzijdestelling van het georganiseerd overleg). Een dergelijk stelsel staat het georganiseerde bedrijfsleven geenszins voor de geest, doch door de loop der omstandigheden is het er bij veel bedrijven toch van gekomen dat leden van ondernemingsraden in de loongeschillen namens het personeel optraden. "De Waarheid" van 23 februari schreef in dit verband over "een doorbraak". De arbeidersvertegenwoordigers in de OR en de plaatselijke vakbondsfunctionarissen, zo schreef het blad, hebben direct bemoeienis gekregen met de loonvorming. "Dat is een belangrijke stap vooruit tegenover de ondemocratische, rechtse loonpolitiek, die alles in Den Haag achter gesloten deuren wil bedisselen. De draagwijdte van dit alles is nog niet in volle omvang te overzien", zo concludeerde het blad.

Toen het ontwerp-cao voor havenarbeiders op losse schroeven was komen te staan en aan Amsterdam mogelijk een "bindende loonregeling" zou worden opgelegd, organiseerde de CPN-bedrijfsgroep voor havenarbeiders, onder het mom van "Haven actie comité", een openbare bijeenkomst in "Marcanti" op 4 februari. De bekende voorzitter van de communistische transportarbeidersbond, F. Meis, poogde bij die gelegenheid een actie op touw te zetten om de haven "plat te leggen" van vrijdag 5 tot maandagochtend 8 februari. Geen der discussianten ging echter op zijn suggesties in. In zijn slotwoord zei Meis dat de kleine opkomst (circa 200 man) de besluitvorming in de weg had gestaan. (Op 13 februari werd de ontwerp-cao alsnog door de Amsterdamse ledenvergaderingen van de erkende bonden aanvaard. Op 19 februari volgde goedkeuring door de Stichting van de Arbeid.)

In de transportsector werd voorts enige agitatie onder de taxi-chauffeurs waargenomen. Begin januari hield F. Meis zich reeds bezig met de oprichting van een actie-comité van Amsterdamse taxi-chauffeurs. Van 20 op 21 januari werd in het ABT-kantoortje onder leiding van Meis een vergadering belegd, die slechts door 16 chauffeurs werd bezocht. Besluiten werden niet genomen.

In Rotterdam demonstreerden op 1 februari ruim 150 taxi-chauffeurs voor verbetering van hun arbeidsvoorwaarden, o.m. voor afschaffing van het fooienstelsel. Achter de demonstratie stond het

niet bij het georganiseerd overleg betrokken OVB, dat in de Maasstad van 11 op 12 februari een nachtvergadering belegde, waarbij circa 300 chauffeurs (ongeveer 1/3 van het totaal) aanwezig waren. De vergadering besloot tot het afkondigen van een staking van vrijdag 12 februari te 7 uur v.m. tot zaterdagochtend 7 uur v.m. Dit parool hebben vrijwel alle taxi-chauffeurs in Rotterdam gevolgd. Dat het OVB deze staking had georganiseerd bleef (opzettelijk?) onvermeld in het verslag, dat "De Waarheid" van de staking gaf. Het anarchistisch getinte OVB en de communistische partij verstaan elkaar als water en vuur en proberen elkaar vliegen af te vangen. Dit bleek ook weer uit het feit dat in dezelfde nacht waarvoor het Amsterdamse communistische comité de taxi-chauffeurs in "De Brakke Grond" had opgeroepen, n.l. van 16 op 17 februari, het OVB elders te Amsterdam een soortgelijke openbare vergadering belegde en per pamflet de betrokkenen aanspoorde de bijeenkomst in "De Brakke Grond" te boycotten. In die opzet is het OVB echter niet geslaagd. Zijn aanhang in Amsterdam is slechts miniem. De vergadering in "De Brakke Grond" trok veel belangstelling; tot demonstraties of stakingen werd echter niet besloten. Een meerderheid meende dat het de vakbonden zijn die voor de looneisen moeten optreden. Het OVB heeft - voorshands tevergeefs - gemikt op uitbreiding van de Rotterdamse actie tot een landelijke staking van taxi-chauffeurs. De in Amsterdam belegde OVB-bijeenkomst kon echter niet doorgaan (het 70-tal aanwezigen, o.w. 50 Rotterdammers, werd overgehaald naar "De Brakke Grond" te gaan) en een in de nacht van 22 op 23 februari te Den Haag in "Amicitia" door het OVB bijeengeroepen vergadering trok slechts een 60-tal belangstellenden, daarbij inbegrepen een aantal uit Rotterdam overgekomen taxi-chauffeurs.

Het symposium: "De uitdaging van het Marxisme"

Onder dit motto werden op 8, 11, 15 en 18 februari in de kleine zaal van "Krasnapolsky" in Amsterdam een viertal lezingen gehouden, die zoals "De Waarheid" van 2-2-1965 het drukte, ten doel hadden "de zienswijze van de Nederlandse Marxisten op een aantal belangrijke zaken" weer te geven.

Achtereenvolgens werden behandeld:

1. "Marxisme en democratie" - inleider Joop Wolff, hoofdredacteur van "De Waarheid".
2. "Marxisme en Christendom" - inleider Marcus Bakker, lid van de Tweede Kamer voor de CPN.

3. "Marx en de managers" - inleider Ger Verrips, redacteur van "De Waarheid".
4. "De jonge Marx" - inleider Theun de Vries, auteur.

De opkomst zal de organisatoren - de studentenvereniging "Pericles" en de redacties van "Politiek en Cultuur" en van "Kontrast" - zeker niet teleurgesteld hebben. Per avond waren er gemiddeld 250 belangstellenden.

Na de inleidingen, die ongeveer één uur duurden, konden schriftelijke vragen worden ingediend en was er gelegenheid tot debat. Vooral op de tweede en de laatste avond werd daarvan druk gebruik gemaakt.

Uit de toon van de gestelde vragen, die hoofdzakelijk een niet-oppositioneel karakter droegen, zou kunnen worden afgeleid, dat het merendeels jeugdige publiek voornamelijk afkomstig was uit radicaal socialistische-, dan wel communistische kringen.

In zijn slotwoord op de laatste avond zei Jaap Wolff, lid van het dagelijks bestuur der CPN, dat het in de bedoeling ligt om in de toekomst meer van dit soort bijeenkomsten te organiseren. In een beschouwing in "De Waarheid" van 20 februari noemde hij het symposium een geslaagd initiatief. Het had, zijns inziens, opnieuw aangetoond dat er na het 21ste Congres van de CPN veel is veranderd.

Het beeld dat velen zich, onder de druk van de reactionaire propaganda, van de CPN gevormd hadden, is veranderd, zo meende hij. Op gelijke wijze drukte Henk Hoekstra, politiek-secretaris van de CPN, zich uit toen hij op het 10e ANJV-congres (25, 26, 27 december 1964) o.m. sprak over "een toegenomen belangstelling voor het Marxisme onder de jongeren". Het is dan ook niet onwaarschijnlijk dat de CPN van deze - althans in haar ogen - tot stand gebrachte klimaatverbetering zal trachten te profiteren, b.v. door speciale aandacht te besteden aan de grote groep kiesgerechtigden van de na-oorlogse geboortegolf, die in 1966 - bij de Gemeenteraadsverkiezingen - voor het eerst ter stembus zal gaan.

Herdenking februari-staking

"De Waarheid", die ook nu weer nauwelijks enige aandacht besteedde aan de officiële herdenking van de februari-staking door het Amsterdamse Gemeentebestuur (om één uur in de middag van 25 februari) ving begin van de maand al aan voor de eigen, de "echte" herdenking, speciale oproepen te plaatsen, waarin werd aangespoord tot adhesiebetuiging en tot het bijwonen van de herdenking. In de daarop volgende

dagen "stroomden" de namen binnen van adherenten die op deze oproep hadden gereageerd.

Daarnaast startte "De Waarheid" met een speciaal voor de gelegenheid gecreëerde rubriek "Gedachten rond de dokwerker", waarin figuren, die de staking van nabij hadden meegemaakt, hun herinneringen aan die gebeurtenis ten beste gaven. De band met het heden werd gelegd door telkens terugkerende waarschuwingen tegen de Westduitse atoombewapening en de verjaring van oorlogsmisdaden.

Tevens werd er in "De Waarheid" een speciale herdenkingskrant voor Amsterdam aangekondigd.

In het kader van deze voorbereidingen werd op 19 februari in een "tot de laatste plaats bezet" "Kriterion" in Amsterdam een nachtvoorstelling gegeven van de film "Naakt onder de wolven", die de belevenissen weergeeft van een aantal bewoners van het concentratiekamp Buchenwald.

Met aan het hoofd de organisatoren van de herdenking - waarbij o.a. prof. Minnaert en Theun de Vries - begon op 25 februari 's middags om 5 uur het defilé dat tot 7 uur 's avonds duurde. Namens het partijbestuur der CPN werd door Paul de Groot en Wessel Hartog bij het monument van de dokwerker een krans gelegd. Onder de vele duizenden bevonden zich volgens "De Waarheid" "vooral veel jongeren, heel veel jongeren".

Komst van Sowjet-Russische "werkers"

Verschillende dagbladen (o.m. "De Waarheid" van 10 februari) kondigden de komst aan van een delegatie van de vakbeweging uit de Sowjet-Unie, voor een bezoek aan het Nederlands Katholiek Vakverbond (NKV). "Ruim Zicht", kaderblad van het NKV, meldde dat de delegatie zal worden geïnformeerd over de organisatie van een vrije vakbeweging en kennis zal nemen van de doelstelling van het NKV. Daarnaast gaat de belangstelling uit naar enkele instellingen van het NKV (ziekenhuis, vormingsinstituut, Volkskrant).

Ambassaderaad I.M. Gorokhov van de Russische Ambassade voerde medio februari een inleidend gesprek met enkele hoofdbestuurders van het NKV.

Zaterdag 27 februari arriveerde de delegatie in ons land, na een verblijf van 4 dagen in Luxemburg. Ze bestond uit 3 personen, n.l. V.I. Lobanov, hoogleraar, verbonden aan de internationale sectie van de Russische vakbeweging; V.G. Siluyanov, ingenieur, hoofdbestuurder

van de raad van vakverenigingen; L.D. Kondratyev, tolk, functionaris bij de bond van commerciële werkers. Hun verblijf in ons land zal ongeveer 4 dagen duren.

Het is de derde maal dat een delegatie van de Sowjet-Russische vakbeweging een bezoek aan Nederland brengt. De beide vorige keren, in 1959 en in 1963, geschiedde het bezoek in het kader van het uitwisselingsprogramma van de Unesco. Het verblijf en de excursies werden toen geregeld door het aan het NVV geliëerde reisbureau "De Vrije Wereld". Bezoeken aan de leiding van de katholieke en christelijke vakverbonden stonden niet op het door "De Vrije Wereld" voorbereide programma. De Russen bleken echter bepaald ook met die vakverbonden contact te willen opnemen. In 1959 riepen zij daartoe de bemiddeling van de Sowjet-Russische Ambassade in en langs die weg kwam toen een gesprek met enkele hoofdbestuurders van de KAB en het CNV tot stand. In 1963 hebben het NKV en het CNV de Sowjet-Russen niet ontvangen.

Het programma van de delegatie bleek na aankomst in Nederland inmiddels in zoverre te zijn gewijzigd, dat de Russen eveneens een bezoek zullen afleggen bij de hoofdbesturen van het CNV te Utrecht en het NVV in Amsterdam.

H O O F D S T U K I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE MANTELORGANISATIES

Wereldvredecongres zomer 1965

Van 10 - 17 juli 1965 zal in Helsinki een wereldvredecongres plaatsvinden. Het is het zevende in de reeks, die de Wereldvrede-raad (WVR) sedert zijn oprichting in 1948 heeft georganiseerd. Ook deze maal is het weer de bedoeling er een manifestatie van te maken tegen de militair-politieke voorzieningen van de Westerse democratieën in het kader van de Oost-West-tegenstellingen en de WVR streeft er naar zoveel mogelijk partijen, organisaties, vakverenigingen, kerkelijke instanties, jeugdgroepen en vrouwenverenigingen te laten deelnemen. Het congres zal speciale aandacht besteden aan de MLF, het plan tot vorming van een multi-laterale kernvloot in NAVO-verband, dat vooral eind 1964 zeer actueel was. De WVR waarschuwde er tijdens de zitting van het presidium (6.- 9 december 1964, Oost-Berlijk) voor, dat eventuele veranderingen in dit plan - bijvoorbeeld in de vorm van een Atlantische, een Europese of zelfs een bilaterale kernmacht - de gevaren niet minder groot zouden maken. In een appèl "Neen tegen de MLF" wordt betoogd, dat dit project een beslissende stap zou inhouden naar atoombewapening voor West-Duitsland, dat reeds nu nadrukkelijk territoriale aanspraken doet in Oost-Europa (Oder-Neisse-grens). In dit verband acht het presidium het noodzakelijk, dat de nationale vredesraden de eenheid van actie met andere groeperingen versterken, de "volksoppositie" in de NAVO-landen tegen de MLF verder verdiepen en nieuwe krachten van weerstand vinden tegen de oorlogsdreiging.

Naast de MLF besteedde het presidium ook aandacht aan de ontwikkelingen in Vietnam, Congo, Cuba en Cyprus. Het behoeft geen betoog, dat het zich ook in deze richting tegen de Verenigde Staten, het "imperialisme" en het "neokolonialisme". Zo verklaarde WVR-voorzitter J.D. Bernal, dat het van groot belang is samen te werken met de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid, welke zich - zoals bekend - verzet tegen de UNO-actie in Congo. Bernal onthulde, dat naar de "bedreigde plaatsen" delegaties waren gezonden, die tot taak hadden de WVR over de toestand te informeren, zodat tegenacties zouden kunnen worden ingezet.

Vervolgens kwam de samenstelling van de Wereldvrede raad zelve ter sprake. Bernal kondigde "vernieuwingen" aan om dit orgaan aan te

passen aan de veranderingen, die sedert 1955 in de wereld hadden plaatsgegrepen. Hij dacht hierbij o.m. aan de grote kracht van andere (vredes-)bewegingen, die zich naast de WVR hadden ontwikkeld. Hoewel hij dit niet met zoveel woorden zeide, is het niet uitgesloten dat hij overwoog enkele vertegenwoordigers van dergelijke bewegingen in de nieuwe WVR op te nemen.

Bernal merkte op, dat de voorbereidingen voor het congres de ontwikkeling van noodzakelijke acties niet in de weg mogen staan. Wij weten nog niet - aldus spreker - hoe de situatie zich in de maanden vóór het congres zal ontwikkelen. Wij moeten op onze hoede blijven en te allen tijde bereid zijn overeenkomstig de eisen van het ogenblik op te treden.

Verdere voorbereidingen

Op 8 december 1964 was het presidium te gast bij Walter Ulbricht, minister-president van de DDR. Deze verzekerde de afgevaardigden, dat hun arbeid voor de vrede en de vreedzame coëxistentie zijn volle sympathie, waardering en ondersteuning had.

Op 10 december d.a.v. arriveerde een WVR-delegatie in Helsinki om te onderhandelen over de faciliteiten voor het congres. Zij werd met enig vertoon door de Finse minister-president en de minister van Buitenlandse Zaken ontvangen.

In januari 1965 meldde Radio Moskou, dat een (andere?) WVR-delegatie een propagandareis door Afrika maakte. Deze bracht o.m. een bezoek aan Ben Bella, die bij die gelegenheid verklaarde, dat de universele vrede gerealiseerd kan worden dank zij alle gezonde krachten en speciaal door de activiteiten van de Wereldvredesraad.

Nederlandse Vredesraad (NVR)

Na de anti-MLF demonstratie van 9 januari j.l. klonk in de propagandistische nabeschouwingen van de NVR een zekere tevredenheid door over de behaalde resultaten. In het februari-nummer van het blad "Vrede" gaf Gerard Maas, secretaris van de NVR, zijn mening over de demonstratie onder de titel "Een volksbeweging", waarbij hij natuurlijk niet voorbij ging aan het feit, dat de Nederlandse pers zich "nimmer tevoren zo bezig heeft gehouden met de activiteiten van de vredesbewegingen".

Henk Hoekstra sprak op de zitting van het CPN-partijbestuur op 6 en 7 februari in dit verband over groeiende samenwerking tussen communisten, socialisten en progressieve gelovigen.

Speciaal onder de jongeren achtte hij werkelijk een doorbraak tot stand gekomen. De strijd zal echter onverminderd moeten worden voortgezet en hierbij zal het aankomen op het optreden van de massa's, vooral in West-Europa.

Ook bij het pacifistische Comité 1961 voor de Vrede valt over de demonstratie zelf bepaald tevredenheid te bespeuren; o.a. werd verheugd vastgesteld, dat de aanhang van het Comité bij de demonstratie zeker niet onder deed voor die van de communisten.

Binnenskamers bestaat er echter twijfel of de samenwerking tussen het Comité 1961 en de NVR op dezelfde voet moet worden voortgezet. Weliswaar zijn er besprekingen gaande over de door het Comité 1961 te organiseren Paasmars op 24 april e.k., maar de indruk wordt gewekt dat geen van beide partijen daar al te hoge verwachtingen van koestert. De pacifisten zijn allerminst te spreken over het optreden van de NVR bij het voorbereiden en uitvoeren van de 9 januari-demonstratie; speciaal de partijdige houding van de communisten in de plaatselijke comité's wordt gelaakt. De PSP, die nauwe banden heeft met het Comité 1961, heeft het advies doen uitgaan, dat er op plaatselijk niveau zo nodig wel samengewerkt kan worden met de communisten, maar dan ieder onder eigen verantwoordelijkheid en met behoud van het (pacifistische) beginsel.

Van CPN/NVR zijde voelt men blijkbaar weinig voor een gezamenlijke Paasmars. De NVR heeft van zijn kant evenzeer grieven jegens het Comité 1961 en het lijkt er soms op of men zoekt naar een reden om de samenwerking te verbreken.

Hoewel er dus aan beide zijden een zekere tevredenheid wordt getoond over het directe resultaat van de demonstratie, in samenwerking tot stand gebracht, spelen in feite andere wensen een rol. Het mag bekend worden verondersteld, dat de CPN nimmer veel sympathie heeft gekoesterd voor de PSP: de communistische pers heeft daarvan meermalen getuigd. De communisten waren echter de mening toegedaan, dat het Comité 1961 kon worden gebruikt als middel om de "linkse stroming" in de P.v.d.A. te benaderen. De PSP zoekt echter toenadering tot die zelfde linkse stroming, zodat een zekere rivaliteit stellig niet vreemd is aan de verwijten, die men elkaar over en weer maakt. Al met al zal deze rivaliteit de strijd tegen de MLF zeker niet ten goede komen en dit kan voor beide partijen weer een reden

zijn om - zij het met tegenzin - toch op het ingeslagen pad voort te gaan. Intern duurt het overleg daarover nog voort.

Jeugd- en studentenbeweging.

Vorbereiding 9e Wereldjeugdfestival.

In "De Waarheid" van 8 februari j.l. verscheen in grote opmaak een bericht over de voorbereiding in Nederland van het komende wereldjeugdfestival, dat van 28 juli tot en met 7 augustus 1965 in Algiers wordt gehouden. De manifestatie zal plaatsvinden onder de leuze "9e Wereldjeugdfestival van jongeren en studenten voor solidariteit, vrede en vriendschap". 20.000 Jongeren uit alle delen van de wereld zullen er aan deelnemen.

De publicatie in het partijdagblad was ontleend aan een persbulletin van de communistische Nederlandse Festival Stichting, op initiatief waarvan in de loop van december 1964 in Amsterdam de Nederlandse Festivalraad werd opgericht. Deze heeft tot taak de delegatie uit ons land samen te stellen, die 175 - 200 jongeren zal omvatten.

De reeds eerder gesignaleerde, toenemende samenwerking van niet-communistische jongeren en studenten met communistische, blijkt duidelijk uit de samenstelling van deze festivalraad, die 15 jongeren telt. Acht ervan zijn lid van niet-communistische organisaties, te weten de democratisch-socialistische studentenvereniging "Politeia", de Studentenvakbeweging (SVB), de Nederlandse Christen Studenten Vereniging (NCSV), de Rooms-katholieke studentenvereniging "Veritas", de Organisatie van Anti-Revolutionaire Jongeren Studieclubs (ARJOS), de Jeugdorganisatie van "Kerk en Vrede", de Pacifistisch-Socialistische Jongeren Werkgroepen (PSJW) en van de redactie van het Amsterdamse Christen-studentenblad "Essedum".

De leden van de raad gingen accoord met een door de communisten opgestelde grondslag, die als basis voor samenwerking binnen de Nederlandse delegatie moet dienen. Volgens deze grondslag geven de deelnemers aan het 9e Wereldjeugdfestival uiting aan hun verlangen het wederzijds begrip en de vriendschap te bevorderen om aldus een bijdrage te leveren aan de versterking van de wereldvrede. Het festival demonstreert de wens om op te treden voor vreedzame coëxistentie. Dat betekent, aldus de grondslag, afzien van koude oorlog en bewapeningswedloop, terwijl tevens de verdere spreiding van kernwapens moet worden tegengegaan.

Het festival is ook een demonstratie voor totale uitbanning van kolonialisme, neo-kolonialisme, imperialisme en alle andere vormen van onderdrukking. Het is de uitdrukking van de solidariteit met de nationale onafhankelijkheidsstrijd in Afrika, Azië en Latijns-Amerika, waarin jongeren en studenten zo'n belangrijke rol spelen, aldus de grondslag van de Nederlandse Festivalraad.

Volgens het persbericht in "De Waarheid" zouden zich reeds de volgende niet-communistische studenten-organisaties voor deelneming hebben aangemeld: de Nederlandse Staatkundige Studenten Federatie (NSSF), de Unie van Katholieke Studenten Verenigingen in Nederland (UKSV), de Katholieke Staatkundige Studiegroepen Federatie (KSSF), de eerder genoemde NCSV en de Vrijzinnig Christelijke Studenten Bond (VCSB).

Het bureau van de Nederlandse Festival Stichting is gevestigd ten huize van de communiste Lenie Schmidt-Haks, tot voor kort landelijk secretaresse van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV). Zij is ook secretaresse van de festivalraad.

H O O F D S T U K I V

ANDERE GROEPERINGEN

Trotzkistische deelname aan anti-MLF-demonstratie

Ook de Nederlandse Sectie van de IVE Internationale heeft, zoals verwacht mocht worden, haar bescheiden bijdrage geleverd aan de anti-MLF-demonstratie te Amsterdam op 9 januari j.l.

Dat men van deze zijde in het "Comité 1961" of in de "Commissie-ad-hoc" niet was vertegenwoordigd, vormde voor de IVE kennelijk geen steen des aanstoets, evenmin trouwens als het feit, dat de "dissidente" trotskist Th. v. Tijn (redacteur van "Links") wèl in dat Comité was opgenomen en er zelfs de functie van vice-voorzitter in bekleedde.

Wellicht ook houdt het zelfstandige optreden van de Nederlandse Sectie mede verband met de huiver, welke zij sedert enkele jaren gevoelt voor de praktische toepassing van de intredepolitiek, al wordt deze ook niet zonder meer verworpen. Men vreest wel eens dat bij intrede het "eigen" geluid zal worden overstemd door dat van de organisatie, waarin de trotskisten "onderdak" zoeken. Daarom heeft deze groep van tijd tot tijd behoefte aan de vrijheid om dit eigen geluid duidelijk te kunnen laten horen.

In het namens de Nederlandse Sectie tijdens de demonstratie uitgereikte pamflet werd gesteld, dat demonstreren voor de vrede een goede zaak is. Men noemde het "een grote stap in de goede richting", dat de NVR dit thans samen deed met het Comité 1961.

Dat de sectie aan de demonstratie overigens ook zelf nog een boodschap mee te geven had, bleek uit de opvatting aangaande de vredesstrijd, welke uit het vlugschrift sprak.

Opgemerkt werd namelijk dat de vrede pas werkelijk verzekerd zou zijn, als het kapitalisme van de aardbodem was verdwenen en dat men - gezien ook de Amerikaanse imperialistische politiek in Europa en Azië - geen illusies moest hebben aangaande "de mogelijkheid van vreedzame coëxistentie met het kapitalisme".

Ook een ander trotskistisch stokpaardje werd van stal gehaald, waar namelijk betoogd werd, dat de arbeiders in het westen de broederhand dienden te reiken aan hen, "die in de arbeidersstaten en in de communistische partijen de bureaucratie bestrijden".

De slotleuze van het pamflet: "Alleen strijd voor het socialisme is strijd voor de vrede" vormde voorts de achtergrond van het "eigene" in het commentaar, dat in het sectie-orgaan "De Internationale" van december/januari j.l. op de demonstratie werd geleverd.

Daarin werd namelijk - overigens iets duidelijker en minder radicaal dan de leuze deed - gesteld, "dat een beweging voor de vrede alleen maar zin heeft als ze tegelijkertijd voor het socialisme kiest". In samenhang hiermee wordt dan verder gestipuleerd, dat manifestaties als die van 9 januari eerst dan een werkelijke kracht gaan betekenen als er sprake is van "een brede deelname vanuit de massa-vakbeweging (opm.: bedoeld is het NVV) en uit de rijen van die partij, die grote groepen van het Nederlandse proletariaat nog altijd zien als een socialistische partij, namelijk de Partij van de Arbeid".

Het verheugde de schrijver dan ook wel, dat de mars van 9 januari zoveel jongere PSP-ers en PvdA-ers had aangetrokken, maar - zo concludeerde hij, overigens reëel en tegen b.v. het overdreven optimisme van CPN-zijde in - "van een massale PvdA- of vakbondsondersteuning was nog geen sprake".

PSP-perikelen

Van de hand van de voormalige secretaris van de Pacifistisch Socialistische Partij, Henk Branderhorst, verscheen in "de Groene Amsterdammer" van 6-2-1965 een artikel, dat de PSP-gemoederen nogal in beweging heeft gebracht - niet zo zeer om de inhoud als wel om het feit, dat de schrijver voor de publicatie van zijn bezwaren een vréemd blad had gekozen. Kon aanvankelijk nog worden verondersteld, dat Branderhorsts ontboezeming door de redactie van "Bevrijding" was geweigerd, daarna hebben de reacties in PSP-kringen wel duidelijk gemaakt, dat het artikel daar niet eens werd aangeboden.

Branderhorst betoogt, dat de PSP van de ene verstarring in de andere is gevallen: bij de oprichting - nu acht jaar geleden - waren het vooral "pur sang"-pacifisten, die hun stempel op de partij drukten. Velen van hen zijn - volgens Branderhorst - weer uitgetreden toen het door hen althans in theorie nog wel aanvaarde socialisme meer en meer ook in de praktijk van de PSP-politiek tot toepassing kwam. Maar ... zo oordeelt Branderhorst, het voordeel, dat deze uittocht van dogmatici de partij zou hebben kunnen brengen is weer teniet gedaan, doordat thans andere dogmatici, ditmaal starre socialistten, de groei belemmeren. Wat de partij nodig heeft is beweging, soepelheid, een socialisme

afgestemd op de praktijk en niet in dogma's vastgelegd. Schrijver wijst op de veranderde opvattingen in rooms-katholieke kringen en knoopt daaraan vast dat de PSP er goed aan zou doen - wil zij motor zijn voor een links samenspel - haar oriëntatieterrein te verleggen naar de rooms-katholieke arbeiderswereld en zich niet uitsluitend vast te bijten in de linkervleugel van de PvdA en in de SWP.

Met zijn betoog heeft Branderhorst stellig de bedoeling gehad de PSP-ers die denken zoals hij, te mobiliseren en de dommelaars wakker te schudden. Het is niet bekend, waarom hij zich niet - althans in eerste instantie - van een medium binnen de partij zelf bediende. Mogelijk was hij bevreesd voor een tegenactie van het PSP-bestuur - misschien zelfs een weigering om het artikel te plaatsen - waardoor zijn opvatting niet tot de leden zou kunnen doordringen.

Begrijpelijkkerwijs heeft het "Groene"-artikel enige perscommentaren uitgelokt, waarin zowel wat leedvermaak als "dat hadden we wel gedacht" doorschemeren. Het "Algemeen Handelsblad" verklaarde de PSP steeds als een politiek conjunctuurverschijnsel te hebben gezien.

"De Waarheid" (12-2-1965) schrijft de "crisis" in de PSP o.a. toe aan haar anti-communisme en haar pogingen om te profiteren van de door de revisicnisten in de CPN aangerichte schade. Men speculeerde op de boycot van de CPN door de officiële instanties, en de verkiezingswinst van de PSP kan men zien als het "loon van de angst", aldus het blad.

Zowel Amerikaanse regeringsambtenaren als de Nederlandse regering zouden hoge verwachtingen van de PSP hebben gehad. Voor "De Waarheid" is het echter duidelijk, dat de bevolking geen behoefte heeft aan een partij, die anti-communisme bedrijft en de voldoening van de regering kan wegdragen!

Zoals reeds werd aangestipt richtte de kritiek "uit eigen kamp" zich voornamelijk tegen het publicatiemedium. Sommige PSP-ers oordeelden ook de inhoud defaitistisch en - naar verluidt - waren enige Amsterdamse leden van oordeel, dat de schrijver niet meer in aanmerking diende te komen voor een bestuursfunctie in hun afdeling, maar dit moet dan toch een minderheid zijn geweest. Op een onlangs gehouden vergadering aldaar werden de niet aftredende bestuursleden - waaronder Branderhorst - bij acclamatie herkozen, hetgeen er op zou kunnen wijzen dat zijn opvatting wel weerklank heeft gevonden.

In "Bevrijding" van 20-2-1965 worden Branderhorsts alarmkreten "loos" genoemd: de voorbeelden die hij gaf van het zgn. starre

socialistische dogmatisme, vallen nogal mee ("gehakketak over bijzonder of openbaar onderwijs, verzet tegen reclame bij radio en t.v., stemmen tegen alle tariefsverhogingen"). Hij had echter moeten begrijpen dat zijn publicatie de PSP geen goed zou doen. M.a.w. als Branderhorst had willen wijzen op het gevaar van dogmatisme in de partij, dan had hij met meer gefundeerde argumenten moeten komen en deze te bevoegder plaatse moeten voorbrengen.

De handschoen opgenomen

Het PSP-Kamerlid, A.J. Bruggeman, zond naar aanleiding van het bovenvermelde artikel in "De Waarheid" een brief naar de redactie van dat blad. Deze werd - met een antwoord van Joop Wolff - in "De Waarheid" van 23 februari gepubliceerd.

Bruggeman ging speciaal in op de communistische bewering, dat de PSP geprobeerd zou hebben zowel van de Amerikanen als van de Russen een goed "getuigschrift" te krijgen, in de hoop daar in Nederland munt uit te kunnen slaan. De Nederlandse regering zou voorts, volgens "De Waarheid", tot voldoening en tevredenheid worden gestemd door de regelmatige betuigingen van anti-communisme van enkele PSP-leiders.

Bruggeman verklaarde in zijn weerwoord eenmaal samen met de Strijd op verzoek van de Russische Ambassade een bezoek te hebben gebracht aan de Sowjet-Unie. Voor wat de Nederlandse regering betreft, zo gaf hij ironisch te kennen: deze stelt nog steeds geen kandidaten namens de PSP voor de verkiezingen. Bruggeman zeide zich niet aan anti-communisme te hebben schuldig gemaakt en wierp de "Waarheid"-redactie voor de voeten, dat zij de mensen, die tot samenwerking in de strijd voor de vrede bereid zijn en door andere communistische organisaties als gesprekspartners worden aanvaard, beschuldigt van onwaarachtig en opportunistisch gedrag.

Het antwoord van Joop Wolff op deze brief houdt natuurlijk niets in van de "rectificatie", die Bruggeman graag had gezien. In tegendeel, PSP-leiders, zoals de heer Bruggeman, hebben de PSP opgericht als een partij van het "betere anti-communisme", zo stelt Wolff. Zij gebruikten hun reizen naar de Sowjet-Unie als een soort legitimatie tegenover de progressieve Nederlanders en maakten daarmee misbruik van het bestaande vertrouwen in de Sowjet-Unie. Dit heeft niets te maken met eenheid en samenwerking. Een dergelijk optreden is juist daartegen gericht.

OVERZICHT BUITENLANDSE REIZENTot + 15 februari 1965

I = Inreis

U = Uitreis

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb.datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
28-11-'64	HOEKSTRA, H.J.	17- 6-'24	Resp. organisatie-secretaris
2-12-'64	GEERLIGS, J.	30- 1-'13	CPN en lid partijbest./dag. best. CPN. Brussel, 15e con- gres Belgische CP. In aanslui- ting hierop: Ostende, conf. CP-en over EEG en NAVO-proble- men.
2-12-'64	SNELLEN, J.G.J.	19- 3-'26	Ex-journalist "De Waarheid". Oost-Berlijn, verm.in verband met zijn functie als correspon- dent Oostduitse persbureau A.D.N.
4-12-'64			
5-12-'64	VRIES, Th.U. de	26- 4-'07	Lid p.b. CPN en auteur. Milaan/ Rome/Catania, reisdoel onbekend.
+ 15-12-'64			
7-12-'64 (U)	GORTZAK, W.	22- 4-'31	Lid SWP en redactie-lid "De Groene Amsterdammer". Joego- slavië, Congres Joegoslavische Communisten Bond.
9-12-'64 (U)	SMIT, Chr.	11- 9-'07	Lid land.raad Ver.Verzet. Wenen, verg. Algem.Raad FIR.
20-12-'64	GROOT, P. de + echtgenote	19- 7-'99	Voorzitter CPN. Italië, vakan- tie en besprekingen met de PCI.
18- 1-'65			
+ 23-12-'64	MUNDALL, R.S.J.	19-12-'42	Vertegenwoordiger WFDJ en re- dactielid "World Youth".
+ 28-12-'64	WORONOW, I.P.	3- 1-'29	Lid C.C. Komsomol en hoofdred. "Komsomolskaja Prawda".
	NOVAK, G.	16- 9-'31	Vertegenwoordigers Hongaarse
	ARPAD, H.	?	Comm. Jeugd.
	WAGEMANS, M.	?	Vertegenwoordigster Belgische Comm. Jeugd.
	LARSSSEN, J.	?	Vertegenwoordiger Deense Comm. Jeugd. Woonden 10e ANJV-congres te Amsterdam bij.
7- 1-'65 (I)	ENTHOVEN, Mr. C.F.S.E.	21-12-'01	Vooraanstaand communiste. DDR, reisdoel onbekend.
14- 1-'65	SLAGTER, J.	18- 5-'07	Vcorz.Ned.Auschwitz Comité. Praag, bijeenkomst Internat. Auswitz Comité.
20- 1-'65			
19- 1-'65	VELTMAN, A.M.	10-10-'14	Lid dag. leiding Ned.Vredesraad. Praag, besprekingen over tou- ristenreizen.
23- 1-'65			

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb.datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
29- 1-'65 (U)	SPIER, J.	11- 2-'16	Lid land.Raad Ver.Verzet. Roemenië, vakantie.
16- 2-'65 19- 2-'65	WALRAVEN, J.	13- 8-'30	Voorz. ANJV. Oost-Berlijn, reisdoel onbekend.
26- 2-'65 (U)	SEGGELEN, J. van MAREN, H. van	16-11-'21 28- 4-'32	Resp. directeur en winkelchef Pegasus. Leipzig, Leipziger Messe.
26- 2-'65 (U)	MINNAERT-COELINGH, M.B.	17- 2-'06	Lid werkcom. NVR en lid Wereld- vrederaad. Oost-Berlijn. Reisdoel onbekend.

STAKINGSOVERZICHT FEBRUARI 1965

Bedrijf : Wilton Feijenoord-Schiedam.
Aanleiding : protestactie tegen het niet toekennen van de maximum toegestane 21 cent uurloonverhoging volgens voorlopig accoord.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : 6000.
Aantal stakers : 2000.
Duur van de staking : 1½ uur (4-2-1965).

Bedrijf : Constructiewerkplaats en Machinefabriek BRAAT - Rotterdam.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : --
Resultaat : --
Aantal werknemers : 300. 300.
Aantal stakers : 300. 300.
Duur staking : korte staking (9-2-1965) 11.45 uur - tot 13.00 uur (12-2-1965).

Bedrijf : Verolme, Scheepswerf N.V. - Alblasserdam.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : --
Aantal werknemers : + 600.
Aantal stakers : + 600.
Duur staking : 3 uur (9-2-1965).

Bedrijf : Bailey, Constructiewerkplaats en Machinefabriek N.V.-Nieuw Lekkerland.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : --
Aantal werknemers : + 100.
Aantal stakers : + 100.
Duur staking : plm. 2 uur (9-2-1965).

Bedrijf : N.V.Smit 's J.en K., Scheepswerven en Machinefabriek - Kinderdijk.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : --
Aantal werknemers : 500.
Aantal stakers : 500.
Duur staking : 1 dag (9-2-1965).

Bedrijf : L.Smit 's en Zn's Scheeps- en Werktuigbouw N.V.-Kinderdijk.
Aanleiding : als boven.
Resultaat : --
Inmenging vakbonden : geen.
Aantal werknemers : 300.
Aantal stakers : 200.
Duur staking : 1 dag (9-2-1965).

Bedrijf : F.W. Kloos en Zn's Werkplaats N.V. -
 Kinderdijk.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : 500.
 Aantal stakers : 250.
 Duur staking : 3 uur (9-2-1965).

Bedrijf : Schram N.V. Scheepswerven - Papendrecht.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : 150.
 Aantal stakers : + 140.
 Duur staking : 30 minuten (9-2-1965).

Bedrijf : N.V. The American Machine and Foundry
 Compagnie - Dordrecht.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : gesprek ANMB - NVV met directie, waarbij
 beloofd werd om op 12-2 het uit te beta-
 len percentage bekend te maken.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : + 260.
 Aantal stakers : + 240.
 Duur staking : 10.00 uur tot 15.00 uur (9-2-1965).

Bedrijf : Aviолanda Mij v.Vliegtuigbouw N.V. -
 Papendrecht.
 Aanleiding : als boven.
 Resultaat : --
 Inmenging vakbonden : geen.
 Aantal werknemers : 700.
 Aantal stakers : 200.
 Duur staking : 30 minuten (10-2-1965).

Bedrijf : Verolme IJsselmonde - Rotterdam.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : 800.
 Aantal stakers : + 750.
 Duur staking : 1 dag (11-2-1965).

Bedrijf : Verolme Rozenburg - Rotterdam.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : --
 Aantal stakers : 80 man (afkomstig van Verolme IJsselmonde).
 Duur staking : 14.00 tot 17.30 uur (11-2-1965).

Bedrijf : N.V. Rotterdamse Droogdok Maatschappij -
 Rotterdam.

Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : 3000.
 Aantal stakers : 250.
 Duur staking : 15.00 tot 17.30 uur (11-2-1965).

Bedrijf : Wilton Feijenoord - Schiedam.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : 6000.
 Aantal stakers : 60.
 Duur staking : 1½ uur (11-2-1965).

Bedrijf : Constructiewerkplaats en Machinefabriek
 N.V. Bosman - Rotterdam.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : --
 Aantal stakers : gehele bedrijf.
 Duur staking : 1 uur (11-2-1965) -5 uur (12-2-1965).

Bedrijf : N.V. Machinefabriek en Scheepswerf P.Smit -
 Rotterdam.
 Aanleiding : als boven.
 Resultaat : --
 Inmenging vakbonden : geen.
 Aantal werknemers : 1000.
 Aantal stakers : + 450 man.
 Duur staking : 2 uur (11-2-1965).

Bedrijf : Wilton Feijenoord - Rotterdam.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : 600.
 Aantal stakers : 50.
 Duur staking : 1½ uur (11-2-1965).

Bedrijf : Verolme - Rozenburg - Rotterdam.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : eisen ingewilligd.
 Aantal werknemers : 1500.
 Aantal stakers : 1500.
 Duur staking : Vanaf 15.00 uur (12-2-1965) t.m. 16-2-1965.

Bedrijf : Chrysler International S.A. - Rotterdam.
 Aanleiding : als boven.
 Inmenging vakbonden : geen.
 Resultaat : --
 Aantal werknemers : 200.
 Aantal stakers : 200.
 Duur staking : 1 uur (12-2-1965) 5 uur (15-2-1965).

Bedrijf : N.V. v.h. M.J. Korperhoek (Staal- en IJzerverwerking) - Rotterdam.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : --
Aantal werknemers : 80.
Aantal stakers : 80.
Duur staking : 1½ uur (12-2-1965).

Bedrijf : Rotterdamse Huurauto- en taxi-chauffeurs.
Aanleiding : protestactie tegen te lage beloning en gebrekkige arbeidsvoorwaarden.
Inmenging vakbonden : OVB ageerde.
Resultaat : --
Aantal werknemers : --
Aantal stakers : + 800.
Duur staking : Vanaf 12-2-1965 (7.00 uur) tot 13-2-1965 (7.00 uur).

Bedrijf : Penn en Bauduin - Dordrecht.
Aanleiding : protestactie tegen het niet-toekennen van de maximum toegestane 21c. uurloon-verhoging volgens voorlopig accoord.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : --
Aantal werknemers : 400.
Aantal stakers : 100.
Duur staking : 2 uur (12-2-1965).

Bedrijf : N.V. Rotterdamse Droogdok Maatschappij - Rotterdam.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : overleg metaalbond en vakbonden; later tussen Vakraad Metaal en vakbonden.
Resultaat : eisen ingewilligd.
Aantal werknemers : 3000.
Aantal stakers : + 750 (op 18-2-1965: hele bedrijf).
Duur staking : 17-2-65(na 15.00 uur) en 18-2-1965.

Bedrijf : Wilton Feijenoord - Schiedam.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : als bij RDM.
Resultaat : --
Aantal werknemers : 5000.
Aantal stakers : 5000.
Duur staking : Na 13.45 uur (17-2-1965) en 18-2-1965.

Bedrijf : Wilton Feijenoord - Rotterdam.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : --
Aantal werknemers : 600.
Aantal stakers : 600.
Duur staking : 17-2-1965 (na 13.00 uur) en 18-2-1965.

Bedrijf : Metaalbedrijf Du Croo en Brauns - Amsterdam.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : --
Resultaat : --
Aantal werknemers : + 400 (handarbeiders).
Aantal stakers : + 350 (handarbeiders).
Duur staking : 19-2-1965 t/m 24-2-1965.

Bedrijf : N.V. Aviолanda - Woensdrecht.
Aanleiding : aktie voor loonsverhoging.
Inmenging vakbonden : bemiddeling verleend door vertegenwoordigers van NVV, CNV en NKV.
Resultaat : --
Aantal werknemers : --
Aantal stakers : + 250.
Duur staking : vier uur (19-2-1965).

Bedrijf : Appendagefabriek G.Dikkers en Co N.V. - Hengelo.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : --
Resultaat : --
Aantal werknemers : 1300.
Aantal stakers : 600.
Duur staking : 1 dag (22-2-1965).

Bedrijf : Scheepsschroevenfabriek Lips - Drunen(N.B.)
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : --
Resultaat : --
Aantal werknemers : --
Aantal stakers : 600.
Duur staking : 22-2-1965/23-2-1965.

Bedrijf : Kon.Ned. Hoogovens en Staal fabrieken - Velsen.
Aanleiding : klachten legering en eten.
Inmenging vakbonden : bemiddeling Spaanse Ambassade.
Resultaat : overleg heeft plaats gehad.
Aantal werknemers : 16000.
Aantal stakers : 80 Spaanse arbeiders.
Duur staking : 2 uur (28-1-1965).

Bedrijf : N.V. Werf GUSTO - Schiedam.
Aanleiding : protestactie tegen het niet toekennen van de maximum toegestane 21 cent uurloonverhoging volgens voorlopig accoord.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : --
Aantal werknemers : 860.
Aantal stakers : 60.
Duur staking : 1 uur (5-2-1965).

Bedrijf : N.V. Machinefabriek en Scheepswerf P.SMIT -
Rotterdam.
Aanleiding : als boven.
Inmenging vakbonden : overleg metaalbond en vakbonden; later tussen
Vakraad Metaal en vakbonden.
Resultaat : --
Aantal werknemers : 1000.
Aantal stakers : 1000.
Duur staking : vanaf 9.00 uur (19-2-1965).

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
april 1965	2e Int.conf.onderwijs geschiedenis verzet.	Tsj.Slow.	Féd.Int.des Résistants.
1-8 mei 1965	"Europa Week".	?	Wereld Vredesraad.
29 mei 1965	Nationaal treffen t.g.v. 20-jarig bestaan ANJV.	Amsterdam	Alg.Ned.Jeugdverbond.
* 17 juni 1965	NVB Stertocht.	Enschede	Ned.Vrouwenbew.
10-17 juli 1965	Congres WVR.	Helsinki	Wereld Vredesraad.
28 juli-8 aug. 1965	9e Wereldjeugdfestival.	Algiers	Wereld Fed.Dcm. Jeugd en Int. Unie v.Studenten.
sept. 1965	8e Alg. Verg. WFWO.	Boedapest	Wereld Fed.Wetensch.Onderzoekers.
* 20-23 sept. 1965	Intern.Symposium WFWO.	Boedapest	Wereld Fed.Wetensch.Onderzoekers.
okt. 1965	6e WVV Congres.	Warschau	Wereld Vakverbond.
eind 1965	5e Congres FIR.	?	Féd.Int.des Résistants.

* nieuw c.q. aangevuld.